

การวิจัยเรื่อง วิวัฒนาการการสื่อความหมาย “รูปร่าง” ในสังคมไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รูปแบบและลักษณะของ “รูปร่าง” (physical appearance) ในสังคมไทยที่ปรากฏในวรรณคดีไทยและ วรรณกรรมไทยร่วมสมัย และเพื่อศึกษาวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงความหมายและคุณค่าของ “รูปร่าง” ใน สังคมไทย รูปแบบการวิจัยเป็นงานวิจัยที่ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Content Analysis) จากวรรณคดีไทยและวรรณกรรมไทยร่วมสมัย ซึ่งแบ่งเป็น 6 ยุค ตั้งแต่ พ.ศ.2411 – 2548 รวม 28 เล่ม

ผลการวิจัยพบว่า 1. สังคมไทยให้คุณค่าและความสำคัญกับองค์ประกอบหรือส่วนต่างๆ ของ “รูปร่าง” ในแต่ละยุคสมัยที่แตกต่างกัน รวมทั้งมีกรอบคตินิยมเกี่ยวกับความงามของ “รูปร่าง” ของชายและ หญิงที่ควรแก่การยกย่องและชื่นชมต่างกัน เช่น ในบางยุคเน้นความสวยงามของทุกส่วนบนใบหน้าและ ร่างกาย ขณะที่บางยุคเน้นการให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของ “รูปร่าง” เพียงบางส่วน โดยพบว่า มีการ กล่าวถึง ใบหน้า ดวงตา ขนาดของรูปร่าง และผิวพรรณมากที่สุด ในขณะที่ศีรษะส่วนอื่น ๆ ถูกกล่าวถึงบ้าง พอสมควร เช่น มือ ข้อเท้า เล็บ รวมถึง ใบหน้าที่ถูกตกแต่งด้วยเครื่องสำอาง และ การเปลี่ยนแปลงทรงผม ฯลฯ เป็นต้น

2. “รูปร่าง” มีบทบาทมากมายในสังคมไทยในทุกยุคแตกต่างกันไปหรือถูกเน้นต่างกันไปในแต่ละยุค โดย พบว่า “รูปร่าง” มีบทบาทในการเป็นสิ่งที่กำหนดชนชั้น ชนตักำเนิด บทบาทสถานภาพและหน้าที่ของบุคคลมาก ที่สุด นอกจากนั้นก็พบได้บ้างว่า “รูปร่าง” มีบทบาทเป็นทรัพย์สินสมบัติโดยเฉพาะกับผู้หญิง เป็นพื้นที่แสดง ความเป็นตัวตน แสดงความคาดหวังที่ตัวเองมีต่อสังคมของผู้เป็นเจ้าของ เป็นสิ่งที่ทำให้รับรู้ถึงสิ่งที่คนใน สังคมปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนา มีฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้เพื่อให้ก่อประโยชน์อันมีสาระและ สร้างสรรค์ต่อชีวิตตนเองและส่วนรวม ฯลฯ

3. ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม มีอิทธิพลสำคัญในการกำหนดคุณค่า ความหมายและ ความสำคัญกับองค์ประกอบต่างๆ ของ “รูปร่าง” ที่แตกต่างกัน สังคมไทยในสมัยรัชกาลที่ 4-5 บทบาท สถานภาพทางเพศระหว่างชายหญิงเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดลักษณะทางโครงสร้างของ “รูปร่าง” คุณค่าของผู้หญิงถูกนำไปเชื่อมโยงกับความงามของใบหน้าและรูปร่าง ด้วยบทบาทของการเป็นเมียและแม่ ในขณะที่คุณค่าของผู้ชายอยู่ที่ความแข็งแรง สมบูรณ์ของร่างกายเพราะมีบทบาทเป็นผู้นำมากกว่า หลัง เปลี่ยนแปลงการปกครอง บรรยายากศความเป็นประชาธิปไตย ความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิงที่มีมากขึ้น ทำให้สังคมหันมายึดถือคุณค่าในด้าน “ความสามารถ” ของ “รูปร่าง” ในลักษณะอื่นเช่น ความสมบูรณ์ แข็งแรง ความว่องไว ความทันสมัย ฯลฯ มากกว่าความสวยงามของใบหน้าและรูปร่างหรือความแข็งแรง ของร่างกาย ดังเช่นที่ผ่านมา

The research of meaning evolution of physical appearance in Thai Society is aimed to study patterns and characteristics of physical appearance in Thai society, appearing in Thai classical and contemporary literature, as well as to study changes in meaning and value of physical appearance in Thai Society. Quantitative and qualitative content analysis is conducted on 28 Thai literature from BE. 2411 to 2548, divided into six periods.

The following results are found: 1.) Thai society in each period value components or elements of "physical appearance", and view the beauty and appropriateness of males' and females' physical appearance differently. For instance, every unit of physical appearance is counted in some periods, but only some specific parts are focused in other periods. It is found that face, eyes, size of figure, and complexion are mentioned the most while other parts are mentioned not so often, such as hands, arms, nails, make-up faces, set hair, etc.

2.) In every period, "physical appearance" plays a major role in Thai society, but different roles are focused in each period. Its most distinguished role is to identify an individual's social class, family background, status, and occupation. Besides, physical appearance is considered as great property, especially for women, as public sphere of identifying self-concept, as reflection of one's expectation towards the society he or she belongs to, and the reflection of what society call from him or her, as an important tool in creating good things to oneself and to the public as a whole, etc.

3.) Social, economic, political, and cultural influences determine value and the interpretation of physical appearance meaning, so in each period people give importance to different physical structure. Before B.E. 2468, the periods which still strongly focus on traditional sex roles, "beautiful" and "hard-working" women by the role of a wife and mother, and "strong" men by the role of a leader are highly valued. After political reform to democracy and cultural changes, such values are replaced by physical features that present "competence", such as quickness, modernity, healthiness, etc. Differences in physical structure because of sex are not so emphasized as in the past.